

ÚJ NEMESSÉG

A MAGYAR HIVATÁSRENDI FEJLŐDÉS MUNKÁLÓJA

Előfizetési díj egy évre:
 Tagoknak . . . . . 3.50 P
 Pártoló tagoknak . . . . . 7.— P
 Intézményeknek . . . . . 40.— P

Alapító főszerkesztő:
 vitéz PINTÉR JÓZSEF

Megjelenik kéthetenként
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VII. Rottenbiller-utca 20—22. sz.
 Telefon: 424—981

Két hetenként találkozunk Testvérek. Ti meg az Új Nemesség. Mindig nagyon-nagyon várom ezt a találkozót. Higgyétek el, szinte ez éltet. Gyűjtöm mint a hangya a gondolatot, szeretettel rakosgatom össze a szívek és elmék szavát, hogy Hozzátk vigyem. Legszívesebben felfognám a világ minden kincsét, szépségét, tudását, hogy minden a Tiétek legyen, hogy éljétek, dolgozzatok, boldoguljatok vele. De most alig tudtam kivárni az időt. Katonaszívem, iparos-lelkem boldog újongással írja le a szavakat és amit írom, talán új harcra, új küzdelemmel, új területek térnek haza: Szent István koronájához. Testvérek! Én ebben nemcsak a hadiszerenését, nemcsak a diplomáciai sikert, nemcsak az ezeréves igazság győzelmét látom, hanem a magyar munka, a magyar kar és a magyar ész diadalát is. Ha nem a dolgozó nép áll az államférfiaink és hadvezéreink mögött, bizony a trianoni átok eltemet minket. Az élet, a diadal: a munka! A munka, amit naponta végzel, az a millió és millió munkaóra, amit millió, meg millió névtelen kar és fej rak össze, ez a mi mai örök és ha büszkén dobbanhat meg szívünk ezekben a történelmi napokban, azt elsősorban a jól végzett munkánknak köszönhetjük. Nem tudok örülni nemzeti sikerünknek úgy, hogy Rátok ne gondoljak, hisz bárhova nézek, a Ti kezetek munkáját látom mindenütt. Ti készítettétek honvédeink puszkáját, szuronyát, kardját, ruháját, bakancsát, hátizsákját, a gombtól az ágyúig, minden felszerelését, a Ti munkátok szól a kürt szavából, a gránátok robajából, a gépkocsik, a tankok, a reülőgépek berregéséből, Ti szőttétek a zászlók selymét, mely hős honvédeink kezéből Szabadka, Ujvidék, Zombor házaira került; a Ti kezetek munkája, a Ti verejtéktek sűrűsödött most nemzeti dicsőséggé, a magyar álmok új beteljesülésévé. Ez a háború az ipar háborúja, ez a dicsőség az ipar dicsősége.

A milliós magyar hadsereg remek felszerelése támogatja most az ősi magyar virtust, azt, ami fajtánk évezredek harcának, élet-halál küzdelmének az öröksége és e kettő együtt érdemelte ki ma is a világ elismerését. A magyar munka és a magyar hősiesség ország-gyarapodásunk titka és ebben benne vagy Te, benne van mindenki, aki ezért tudatosan dolgozott.

A dolgozó Magyarság húszéves munkája, az összeszorított fogak és öklök „csakazértis” nekifeszülése, a millió gonddal és nehézséggel sujtott, megalázott nemzet munkaáldozata, honvédszemlemlő nemzetszolgálatát szerezte vissza Kassát, Kolozsvárt és most Szabadkát is. Az idők méhe még nehéz órákat tartogathat. Meg is kell védeni azt, amit megszereltünk. És ezt a honvédelmet ki-ki a maga posztján végzi el, mert honvéd ma minden magyar ember, de kétszeresen honvéd vagy Te, áldott Iparos Testvér! (G. I.)

NÉZD TESTVÉR! Példát adunk Krisztus szeretetébe, népnink szeretetébe, az országépítő magyar munka szeretetébe; példát a hivatás megszentelésébe, példát az élet emelkedett polgári leélésébe és mindenbe, ami magyarrá, iparossá, első vonalbeli emberré tesz.

ÉS MIT KÉRÜNK ERTE? Hitet, bizalmat, a Te egyéni becsületértesed, a Te hősi, magyar honvéd szolgálódat, tested és lelked kinevelt erőit, hogy mindezt elérhessük Velled és Neked!

Testvér! Mindannyian honvédek és katonák vagyunk!

Teleki Pál gróf †

TEGNAP MEG FEKETE a zászló. Mély gyászban az ország. Gyászolta nagy nevelőjét, aki rendkívüli gazdag életét áldozta a magyar ifjúsáért. Mert az ifjúság volt szívének minden dobbandása. Új idők, új ifjúságot akarta, azt az ifjúságot, amely egy évezred minden erényével ékes, amely egy évezred minden hibájától mentes. Azt az ifjúságot, amely mindenkor és mindenek előtt a munka ifjúsága, mert jól látta és jól tudta, hogy ezt az országot a munka menti meg és a munka teszi nagygyá. Az a munkásifjúság, amely lerombol minden válszafalat és földre állít minden elválszót, mert csak egy eszményt ismer, a nemzeti munka eszményét és csak egy szolgálatot a nemzet szolgálatát.

Nem tudjuk végtelen tette utdn, hitt-e igazdn bennünk? Hitt-e, bizott-e igazdn az új magyar ifjúságban? Látt-e igazdn, hogy férfiaké, Zrínyi-dlmú, új veretű, kemény férfiaké kovácsolt bennünket az új magyar sors. Látt-e, hogy honvédeké, munkakatonákká lettünk, látt-e igazdn, hogy már olyanok vagyunk, akikben bízhat, akikre bízott számíthat békében és háborúban a Haza. Nem ismerjük utolsó gondolatát, csak sejtjük, de arra meg nemzeti színbe borult országgunkkal feleltünk, a mi újabb országgyarapító nemzeti munkánkkal feleltünk, féltett, drága hadseregünk esodás teljesítményével feleltünk.

Tegnap gyászlobogó . . . ma nemzetiszín zászló. Nem magyar kérdés-e és nem magyar felelet-e ez?! (G.)

A jól végzett munka a legnagyobb emberi győzelem!

A munka

himnusa

Nem tudom az élet nagy dolgainak a megítélésében egyformán érziünk-e Testvér. Azt sem tudom, hited, kultúrád, tudásod egyezik-e az enyémmel, csak azt tudom, iparos vagy, a nagy magyar élet munkása vagy és nemes iparos mivel-todban a dolgozó magyar ifjúság színe-virágához tartozol.

Nem tudom mindennapi munkád végzésében gondolsz-e arra, hogy az élet legfenségebb áldozatát áldozod, mikor szíved, lelked legszebb erőt adod és tudod-e milyen emberi nagyság, műveltség, nemesség kell ahhoz, amit végzel, amire Te és mások egyszerűen azt mondják: munka.

Valami dereng már a világ felett, valami, ami közvetlenebbé, igazabbá, emberibbé teszi az életet és ebben a derengésben előfényllett már az új élet csillaga, az emberiség legnagyobb jövője, legbecesebb életesszéje, a mindenség örök törvényeinek örök szolgálója: a munka.

Az emberiség történetében lapozgatva, föl kell ismernünk a jeleket, melyek a munka eme diadalában minden nemes, minden nagy dolognak a fejlődését mutatják. Az a tömérdek emberi szellemi és fizikai erő, mely azelőtt gyümölesözetlenül, kihasználatlanul, parlagon hevert, ma már legnagyobbbrézt céltudatosan beállítva az új élet nagy földatainak megoldására törekszik. A munka himnusa duruzsol mindenütt és bizonyos, hogy az emberiség fejlődésének tetőpontjára akkor fog eljutni, amikor egyetlen kéz sem fog hevérni és minden munka céltudatosan és arányosan fog megoszlan. A tökéletesedés egyszerű folyamata ez, mely a mai emberiség életén végigvonul. Mi magunk ugyan az emberi élet rövidségénél fogva csak kicsiny részeket látunk belőle, mégis eleget arra, hogy a jótékony változásokat, melyeket viszonyainkban előlédéz, számbavehetően megfigyel-hessük.

Nem tekintek most azokra az előnyökre, melyeket a munka erkölcsi szempontból nyújt, arra, hogy a munkás, dolgos ember a dologtalansággal járó annyi sok rossz alkalom csábítását kerüli el, hisz már magában a munka elmaradhatatlan gyümölesében, a azonban és a sikerben is meg kell találnunk azt a vonzóerőt, amely a tisztességesen gondolkozó, hivatását megértő igaz embert a munka szeretetére és megbecsülésére ösztönzi. Mert a világon annyi gyönyörűség van; a teremtés pazar keze gazdagon gondoskodott millió meg millió változatáról a dolgoknak, amelyeket a kutató elme föltárhathat, megfigyelhet és úgy a test, mint a lélek számára lefoglalhat, de azért az igazi gyönyörűség mindörökké csak ugyanaz marad: az, ami a becsület, fáradságos munkának az eredménye a munka isteni öröme.

Az életnek és a történelemnek száz és száz példája tanuskodik erről. Bátorban-bársonyban született nagyurak, akiknek életkörülményei sohasem tették hivatássá vagy szükségletté a munkát, saját vágyuktól sarkalva, pusztán a munka varázsától ösztönözve, neki gyürköznek a munkának, nem ritkán kikeresve annak éppen a legfáradságosabb formáját és aztán izzadó gerinccel fáradt tagokkal dőlnek nyugalomra és eldieszenek vele, hogy olyan édesnek sohasem találták a

pihenést, mint a fáradsággal, küzdelemmel elvégzett munka után. Hát még az a meglegedettség, amit az ember a kész munka láttára élvez! Mikor szemünk előtt van, készen a bevégzett munka, úgy, ahogy azt, azt az elkezdéskor megálmodtuk! Az ember közelebb érzi magát az Istenhez; valami olyat érez, hogy alkotott, teremtettsé ezt az érzést egyedül csak a munkának köszönheti.

A mindenség a maga egész nagyságában úgy van megalkotva, hogy munkára hív, munkára hív mindenütt, mindenütt amerre csak nézünk. A kalászos mezők minden nyáron kizöldülnek, a bércek mélyén évszázadok és évezredek folyamán szakadatlan folyik az ércek képződése, az anyagok átalakulása, és mindig és mindenütt a látott és láthatatlan dolgokban ott dobog, ott dübörög: a munka.

Nézd Testvér, az élet minden vonatkozásában a munka uralkodik. Általa él, küzd és boldogul az emberiség, általa érte el a mai civilizáció egykor szinte elképzelhetetlen nagyságát és ebben mindenkor legelőljárt az ipar. Gyönyörű az iparosí hivatás, mert maga a legnemesebb értelemben vett munka. Képzeljünk csak el a világot, amelyben megvan a bőr, a vas, a búza, a len, az agyag, a fa, a szén, és amelyben mégsem csinálna senki eszímát, ekét, lisztet, vásznat, korszót, gerendát és senkies bányászna a hegyek mélyén, hogy onnan tüzelő anyagot szerezzen! A világ forgása megakadna; az emberek és az állatok halomra hullanának, éhezve, fázva, nyomorultan. Sivataggá és vadonná változnék át a föld, Istennek ez a gyönyörűség virágos kertje, melyet ma a munka, az ipar segítségével úgy földísztünk s amelyben millió meg millió élő szervezet keresi és találja meg a maga helyét, hivatását, boldogságát: a munka által.

Milyen vétek volt a multban leicsinyleni vagy lenézni az ipar embereit, vagy a munkát, amelyet végeznek. Pedig nélkülök igazán lehetetlenség volna az élet; hiszen minden, ami van, ő átalok lesz használhatóvá, az életnek és boldogságnak eszközévé. Nyugodtan mondhatom, hogy az iparos: Isten keze. Mesebeszéd, rég elmúlt századok itt maradt hagyomány, hogy a kerges kezét nem szívesen szorongatjuk. Bizony ma, bár büszke lehet arra a kerges kézre minden ember, hogyha a munkának a nyoma az. Csakhogy az is igaz, hogy aki ennek az értékét tisztán látja, két szempontból kell mérlegelnie az ipart és annak hivatásszerű művelőjét, az iparost.

Az első szempont az, hogy az iparosban meg kell becsülni a munkást és tisztas helyét biztosítani neki a társadalomban. Németországban például az iparos világ; a társadalom. Vállalata, munkája, alkotása, szava uralkodik az állam életének minden részében. S ez az irányzat, csak jól meg kell figyelni, útát tört már a régi történelmi hagyományok alapján, berendezett új Európa többi országába is. És ma már nálunk, Németországban is, a közbeelés tisztességében részesül az iparos; munkája haszonnal és elismeréssel jár karöltve és be volna kötve a szeme annak, aki nem látja, hogy az iparosvilág kiténőségei a közélet kiténőségei közé emelkednek, akiket becsülés környez minden-

félől. A nemzet legjobbjai fáradoznak rajta, hogy minél erőteljesebb, tanultabb, munkásabb, műveltebb iparos-nemzedék növekedjék és ez a legkevés maga bizonyítja legfényesebben, hogy az idők intó szavát megértő nagyságra mennyire méltányolja az iparnak a jelentőségét, a munka becsét és az iparos hivatását.

A másik szempont az, hogy az iparos is tisztán lássa azokat a kötelezettségeket, melyek teljesítése rá van bízva. Tudnia kell és sohasem szabad elfelejtkeznie arról, hogy a nemzet egyetemes ügyét szolgálja, hogy munkája az ország boldogulását mozdítja elő. Szerszámmával a kezében, büszkén végezze a munkát és jókedvvel, azzal tudattal, hogy míg általa saját családi tűzhelyének jólétén fáradoz, egyszermind jót tesz nemzetétársával is. Bizonyára mindenki annyit ér, amennyit dolgozik, erről sohasem szabad megfeledkezni. És az iparosnak ezerszer könnyebb a helyzete, mint bármely más hivatás szolgálatában állónak, mert hiszen keze nyomán biztos a siker, az eredmény, a kész munka. Lám, a földművelő természetét, akármily szorgos és jó munkát fordított is rá, az időjárás szeszélye egyetlen pillanat alatt tönkretelheti az ő munkája sikerét, eredményét nem biztosítja magában a munka, mint az iparosét, sőt azt mondhatni, hogy a termelő élete örökös küzdelem az elemekkel, melyeket nem regulázhat, sem jó irányba nem terelhet, sem véletlen rossz fordulatát el nem hátríthatja.

Az iparosnak meg kell becsülnie és okosan kell felhasználnia hivatásának azt a roppant előnyét, hogy független, hogy sorsa, munkája sikere egyedül a saját maga szorgalmától és kitartásától függ, s ezt csak az az iparos, csak az igazi iparos érdemli meg, aki soha nem laudáló szorgalommal szereti pályáját. Az igazi művelt, hivatását megértő iparosnak tehát mindig tanulnia és dolgoznia kell, hogy el ne maradjon az idők áramlásától.

NAPONTA JARTUK a mezőgazdasági kiállítás és vásár gazdag csarnokait. Iparos-lelkünk megtelt hálaival és köszönettel a magyar föld magyar munkásai iránt. Tisztelet és megbecsülés ébredt bennünk is a közös, nagy nemzeti célok mélyebb átérzése, a teljes egymásra utaltság felemelő érzése. Egyek vagyunk a közös akarásban, Hazánk naggyátételében és boldogításában. Köszönjük Nektek Paraszt-testvérek a munkát, köszönjük a boldog érzést, a rögök szeretetét, a hivatás szeretetét, köszönjük, hogy versenyre kelhetünk, köszönjük, hogy végtelenül szerethetünk.

Minden alkalommal felfedezünk valami újat, érdekeset és értékeset. Beszélgettünk keményvágású, őszbecsavarodó és ifjú magyarokkal. A látottak és hallottak alapján az a vélemény alakul ki bennünk, hogy már megtört a jég, a magyar gazda komolyan érdekli a legújabb kísérletek eredményei iránt, nem zárkózik el oly mereven az újítástól, mint évtizedekkel ezelőtt tapasztaltuk. A grafikonok egész sora is igazolja, hogy a gazdák már nem ragaszkodnak görcsösen a régi termelési módhoz, a régi termelési ágakhoz, hanem felismerve a helyzetadat

lehetőséget, ha szükséges, átállítja termelését jövedelmezőbb termelési ágak bevezetésére. A gazdák jelentékeny része ceruzát vesz a kezébe, mielőtt a szerszámhoz nyúl. A gazdanevelésnek és oktatásnak is erőteljesen érezhető a kedvező hatása. A jobb és többtermelés ma már nemcsak óhaj és kívánság, mint a korábbi években volt, hanem élő valóság. Ma azonban még — ezt tisztán érezzük — csak a kezdetén állunk az egészséges átalakulásnak, nemcsak a mezőgazdasági, hanem az ipari és kereskedelmi élet terén is. Ha ezt tudjuk és az igazi kibontakozást akarjuk, tudom minden év meghozza a maga nagy eredményét.

TÖRVÉNY KÉSZÜL a közellátás biztosításáról. Talán úgy is mondhatnánk: törvényjavaslat a kapzsiság, a megnevelés, az önzés ellen. Biztosítani kell az országot minden olyan beavatkozás ellen, ami a belső életet megzavarhatja, a közellátást megbénítja. A paragrafust kell szembeszegzni azokkal, akik nem akarják megérteni a vezető, az irányító akaratot. Minden anyaggal, ami az országban található, takarékosan, gazdaságosan kell

Különösen nálunk, Magyarországon, ahol az ipar nemzeti erőnk és függetlenségünk egyik fő tényezője.

A legújabb kor nagyszerű találmányai révén meg-ezerszerződött mindennemű forgalomban a verseny is és pedig úgy az egyesek, mint a nemzetek versengése. A magyar iparnak meg éppen az a hivatása, hogy a fejlődés indulat magyar nemzeti élet közgazdaságát fönntartsa, fejlessze, hogy a nagy világversenyben a nemzet el ne bukjen. Különleges, minden más nemzetbeli iparosén fölüléő hivatása van ennél fogva a magyar iparosnak. Mert míg más nemzet ipari munkájának pusztán gazdasági jelentősége van, addig a magyar iparnak nemzeti hivatása is van, mely nemzeti érdekeket, nemzeti célokat szolgál. Ezt azt hiszem, minden iparos Testvérem tudja.

Egy nagy olasz tudós, akit az olasz tanárok a szakadatlan munkában és tanulásban eltöltött 92. születése napján mint Olaszország legöregebb tanítját ünnepezték, mosolyogva ráta ősz fejét és szerényen mondta:

— Köszönöm uraim. De én Olaszország nem legöregebb tanítója, hanem legöregebb tanulója vagyok.

Ez a fényes elméjű bölcs legyen a magyar iparos útmutatója. Dolgozni és tanulni! Ez legyen a jelszava mindenkor. Az a magyar iparos, aki hű marad ehhez a kettős jelszóhoz, egyszermind hű marad a földhöz, a magyar földhöz, s a magyar nemzethez, hazájához, amely örökké a legdrágább ideál marad. A munka koronája: az Isten áldása; ebbe a koronába érdemes minél ragyogóbb drágaköveket csiszolni, illeszteni és ezt csak a tanulás útján szerezhetjük meg. Nemesebben megfutott életpályát el sem lehet képzelni, mint azét az iparosét, aki áldott munkás kezeit azzal a nyugodt öntudattal mutathatja föl, hogy egész életén át tanulva, dolgozott és dolgozva tanult. Testvér, ez Te leszel!

bánni. Ezt mindenkinek meg kell értenie. Ha ennek tudata nem válik vérré és öntudatos cselekvéssé, akkor a súlyos megpróbáltatás jön osztályrészül. Lemondani, áldozatot hozni egyért és valamennyiünkért. Ez nemcsak a ma, hanem a jövő legfontosabb követelménye.

A MAGYAR IPAROSJÖVŐ, a hivatásrendi csoportosulás, az önkéntes együttműködés, a közösségi szellem és a kölcsönös egymásra utaltság tudatán nyugszik. Éppen azért hatalmas nevelőmunka és a lelkiesség gyökeres megváltozása szükséges ahhoz, hogy a hivatásrendi szervezet valóban tökéletes eredményt adhasson.

Látod Testvér, ezért lett a magyar iparos hivatásrendi kialakulás fellegvára a mi több, mint négyszáz Egyletünk. Azt a nevelést, amit a mi új nemeseink kapnak, sehol máshol nem kapja a magyar iparos. Azért tekint ránk olyan nagy várakozással a magyar élet és ezért kell nekünk mindenki előtt és mindenek felett igazi új-nemeseknek lennünk. Testvér! Sokkal több vagy, mint amennyinek hiszed magad! Magyar iparos vagy!

A magyar ipar történetéből

Nagyon-nagyon szeretem az iparosságot és nagyon sokra értékelem az iparosí hivatást. Sosem tudom ezt elhallgatni, ha írok róla. Keresek, kutatok multjában, jelenében; idehoznék, idetepernék minden szépet, kincset, példát és életet, csak-hogy Bennetek is felygűljön ez a rajongó nagy szeretet. Ugy vagyok Veletek, mint a pelikán, hogy legszivesebben a véremmel táplálnálak Benneteket, hogy higgyetek, lássatok, tanuljatok, éljeteK, hogy igazi iparosok, nagy magyar polgárok legyetek.

Most a messi magyar multba viszlek Benneteket. Csak egy kis utazásra, mert nagyobb terjedelmű, elmélyedést kívánó tanulmányt a mi kis oldalunk nem bír meg.

Az ősi magyar nép, tudjátok, harcos nép volt. Iparral csak annyiban foglalkozott, amennyiben harci felszereléséhez szüksége volt. Így Ázsiából magunkkal hozott ősiparunk csak a timár, szücs, varga, kovács és fegyvercsiszár mesterségek voltak. A fegyvercsiszárságban mint műiparosok Európaszerte híresek voltunk.

Legelső okleveleinkből tűnik ki, hogy Szent István korában a letelepült, polgárosodó magyarság már egész sereg békésebb mesterséget is folytat. Kovácsok, bográrok, esztergályosok, sütők, szakácsok, fazekások, viaszgyertya-öntők, aranyművesek, szekérgyártók, méhészek, halászok, vargák, méhszerfőzők, kerékgyártók, faragók stb. kerültek ki őseink közül.

Péter király idejében iparunk visszafelé hanyatlott, sok németet és olaszt telepített a magyar iparosok

Készülj a magyar iparos olimpiászra - a Nemzetközi Vásárra.

kására. László és Kálmán alatt a műipar virágzott s kezdődik a takácsok nemes mestersége.

A XII-ik században az ipar fellendülését látjuk, a nemesség posztó, selem, bársony, ezüsttel, arannyal hímzett s boglázott ruhát, aranyláncokat és más ékesítéseket viselt. Céhek még más ékesítéseket viselt. Céhek még más ékesítéseket viselt. Ezek nyomára csak 1268-ban akadunk. Megvan ebből az időből a pesti és jeni halász céhek alapszabálya. A gyökeret vert műipart a tatárjárás visszalökte s az csak lassan tért magához. Utját állta a belviszály, a külfahóború, az utak bátoratlansága, a vert pénz hiánya. Róbert Károly és Nagy Lajos keményen fogott hozzá az iparosok jogainak biztosításához. Az ipar és műipar nagy fejlődésnek indult, kivitelünk is nagyon jelentékeny. Ekkor már a céhek tartották fenn a mesterek között a rendet és egyetértést s adtak erőt a versenyre és tökéletesedésre. A korabeli céhszabá-

lyokból láthatjuk, hogy milyen mesterségek voltak a legelterjedtebbek.

Ilyenek a kender, len, durvább gyapjúszövés, tégelyek, csobolyók, kulacsok s egyéb faedények esztergályozása, viaszöntés, dcsmesterség. Uj mesterségeket is említenek okleveleink: az erdélyi szászok között már találunk tücsinálókat, üst- és sárgarézműveseket. Akadunk födeles kocsi nyomaira is. Az inkább művészetnek, mint mesterségnek nevezhető foglalatosságok közül legkedveltebb és legdivatosabb volt az ötvösség. Róbert Károly alatt kitűnő festők, másztók s szobrászok remelkedtek. Az építőipar is haladt. Kertészet nyomaira bukkanunk a szászok földjén és Dunántúlon. Ez időtáiban honosult meg az üvegesmesterség. A híres magyar kocsigyártmányokat külföldre is vitték. A XV. század első negyedében kezdődik a löpor, tarack, löcsövek, ágyúk és tüzgolyók készítése. Pozsonyban hat mesterember foglalkozott evvel.

Az építészetben kevés hazai mestert találunk, a főurak fényes palotáit külföldi művészek s mesteremberek építették. Szintén külföldről telepedtek meg a hímzők, aranyozók, szőnyegszövők s egyéb divatúru művesek.

A virágzó műiparnak élénksége Albert után lankadni kezd, de Mátyás alatt újra fellángol az iparosélet. Mátyás idejében minden virágzott. A hazai műipar találmányai között megjelenik az első hintó, melyet a köszvényes Mátyás csináltott. (Folytatjuk.)

A Nemzetközi Vásár a mi nagy bemutatónk a magyar iparosmunka és izlés világ-szemléje.

Szellemi párba!

Az egyik munkaközvetítő helyiségben, ahol állandóan egyfoglalkozású munkanélküliek tömege tartózkodik, túlfűtött a hangulat. Zsidók és szociáldemokrata agitátorok próbálják az ifjúság tapasztalatlanabb részét a szakszervezetbe csábítani, különösen a most visszakerült erdélyi ifjúságot iparkodnak az igájuk elé fogni, de nem vetik meg a vidékről most felkerült iparos ifjúságot sem. Valóságos parlamentet tartanak a keresztény és nemzeti eszmék ellen és az ifjú munkanélküli iparosokban a kötelességtudás és teljesítés helyett a gyűlölet, rosszindulat, elégedetlenség és bosszú csiráját akarják beoltani. Mikor legjobban kirohannak a kereszténység ellen, akkor találkozik három testvér az internátusunkból és új-nemesi üdvözléssel köszöntik egymást. „Isten áldja a tisztos ipart!” Felröffenek a héberrek, mint a bölények. Mikor pedig az egyikben a keresztény és nemzeti eszme régi harcát ismerik fel, ceter és mordiót kiáltanak rájuk és szitkok és hazugságok özönét zúdítják feléjük. Már-már fenyegető a hangulat, de a három fiú szemében csillogó fény és ökölbe szorított kezük végül is észre téríti a zsidókat és azok csatlósait, akik szitkozódva eltávoznak. Gulyás Vilmos Pál.

Készöntjük a nemes Céhet!

A MAGYAR IPAROS multja tele van szebbnél-szebb képekkel. Festők, írók foglalkozhatnak vele és foglalkoztak is. A magyar iparos nemesak a magyar társadalommal, de az irodalomtörténettel is összeforrt. Büszkén olvashatjátok Testvérek Jókai „Mégis mozog a föld” című regényében annak a derék, nemes eszmadianak a történetét, ki a nemzet egyik legnagyobb költőjével, Kisfaludy Károllyal lakott együtt. Költő és eszmadia egy kenyéren és egy són éltek. A Magyar-utcaiban meg is jelölték azt a házat, melyben együtt laktak: a becsületes szegény iparos és a szegény költő.

Emlékezzünk meg ő róla is. Ő vizagszalta, bátorította a csüggedt nagy lelket és társa volt a nyomorúság napjaiban. A házat jelölő aranybetűs táblára bizony oda lehetett volna írni a becsületes eszmadia nevét, aki azt adott a nagy költőnek, amit a nemzet nem: kenyéret. (Szándékosan nem írtam ki a nevét. Olvasd el Testvér a könyvet és tarts róla előadást az Egyletben.)

JÓKAI egy másik regényében találkoznak egy másik eszmadiaiával, nemes Bajesy urammal. A veltékedő vármegyei urak nem tudnak megegyezni abban, ki legyen az alispán?

Fehér toll, vörös toll lép a választások küzdőterére. Nem tudnak megállapodni a sok pályázó között. És? . . .

Gúnyból megválasztják a becsületes, értelmes eszmadiait, nemes Bajesy urat. A becsületes eszmadia csakugyan beült az alispáni székbe és betöltötte azt olyan jól és olyan híven, hogy egyhangúlag választották meg a legközelebbi tisztújításon.

HA MÁR A CSIZMADIÁKON a sor, megemlítem, hogy Jókai teremtette meg híres lapjában, az Űstökösben a politikus eszmadiait. Sikerült éleket adott a szájába. A eszmadiaik 1861-ben ezt azzal viszonozták, hogy megválasztották tiszteletbeli céhmestereknek.

Jókain kívül tiszteletbeli céhmester volt Lendvay Márton, a nagy színművész, aki egy szép verssel küldötte el Pajer Antalnak, a híres egyházi költőnek, a makói céh által készített díszeszimat azért a verséért, amit a eszmadiaik tiszteletére írt, mely körülbelül így kezdődött:

A királytól le a szürszabóig
Tisztelek én mindenféle népet.
Tisztelem, de legjobban tisztelem
A becsületes eszmadia céhet.

Ebben a versben írta meg Pajer, hogy a eszmadiaik mennyire pártolták a többi nemes iparosokkal együtt a magyar művészetet a maga gyámmoltalan bölésőkorában, akkor, amikor gazdag nagy urainktól éhenhalhatott volna minden költő, író és művész. De szép tett volt és de kevesen tudják mégis.

KOLOZSVÁRON a negyvenes években a leghíresebb szűesmester volt Balázs uram, egyik legkötünőbb elbeszélő írónk, Balázs Sándor édesatyja. Az ő bundái, ködmőnei messze világon elhíresedtek.

FADRUSZ JÁNOS, az egykori lakatoslegényből lett világhírű szobrászunk kedves, vidám ember volt. Uraink szerette a székelyeket, akiknek ötletes agyafurtságát igen sokra értékelte. A kertésze is székely ember volt. Gögös, kevésbeszédű, de végtelen ügyes, mesterségét jól értő székely. Fadrusz egyszer elhatározta, hogy megráfálja ezt a rártartí góbét. Ki is eszelte, hogyan. Egy reggel szép tisztára mosott és gondosan megszáritott heringikrát mutatott neki.

— Minek a magja ez, Áron?

A székely alaposan szemügyre vette a furesa gömböskéket, majd valami növénynevet mormolt.

— El lehet ezt ültetni?

— Hogyne lehetne.

Fadrusz ujjongott magában: No most büszke góbé, megfogtalak! Kiváni vagyok az arcodra, mikor elmondom, mi volt. Miesoda felsülés!

Három héttel később fordult egyet a művész a kertjében és könnyedén, mintha semmi sem lett volna a füle mögött, megkérdezte Áront, hogy mi újság, kikelt-e a mag.

— Nagyon szépen megfogamzott és kikelt. — Nézze csak!

(Fadrusz alig tudta visszatartani kárörömét.)

Lehajolt . . . és ámultan szemlélte, hogy az ültetés helyén egy csomó füstölt heringfej kandikál ki a földből.

Áron büszkén, gögösen mosolygott, a művész meg csendesen bekullogott a műtermébe.

Még Magyarországon is keresték a vásárokon. Nagyon okos, érteles, olvasott ember volt. Házánál nagy urak fordultak meg. Kolozsváron a hangot — mint abban az időben mondták — báró Radákné adta. A jótékonyágban, vallásosságban nem lehetett pártját találni a nemeslelkű bárónénak. Nem igen járt vizitába sehová, de hintója óraszámra ott állt a Balázsék háza előtt és ő maga bent beszélgetett mesterné asszonyommal és bámulta, hogy vezette háztartását és hogy nevelte gyermekeit. Igazi gazdaasszonyoknak és anyának maga után mesterné asszonyomat tartotta. Együtt járt vele a templomba, egymás mellett ültek, meghívta akkor is, mikor a legelső asszonyok uszonnáztak nála és mesterné asszonyomat tisztelte mindenki, pedig nem adta a dámát, hanem megmaradt a maga valóságában, tisztas, iparos nagyasszonyok.

TÓTH GÁSPÁR régi pesti szabómester volt. Neve halhatatlan legtöbb alkotásában. A legnagyobb urakkal tegeződött. Segített a pesti református egyház építésénél, a nemzeti kör, az első magyar takarékpénztár megalapításánál. Petőfi versei kiadását ő segítette. A Nemzeti Színház létesítésében, építésében Földváry kezére járt. Ha az építőpénztár kimerült, Tóth Gáspárhoz uramhoz mentek. Mikor a szabadságharc kezdődött, ingyen csinálta a honvéd attilákat. Sohasem használta más címét — pedig volt sok — mint Tóth Gáspár polgári szabómeister. Tökéletes volt mint iparos, mint ember, mint hazafi.

Erdemes volna életrajzát megírni, hadd lenne példaképek nemes, áldozatos, magyar élete.

Az iparos az izlés katonája.

NAGY ÖRÖMMEL OLVASSUK az új-nemesi ifjúság irodalmi versengését. Az elmúlt héten például 12 olyan írást kaptunk, amire büszkék vagyunk. A beérkezett pályaműveket, mint írtuk, könyvnyalokban akarjuk megjelentetni. Ha lehet és összegyűlik az anyag, a magyar könyvnapra. Könyvnyal való megjelentetésük előtt természetesen nem kívánjuk közölni a lapunkban, bár sokszor erős kísértést érzünk erre. Ezért tehát kérjük író Testvéreinket, ne süssék a közlését, mert azt könyvünk céljaira tartogatjuk. Az olvasást és bírálatot öten végezzük, mert egy ember képtelen erre. A bíráló urak pedig éppen mert lelkiismeretes munkát végeznek, nem tudják a rájuk kiosztott anyagot oly hamar elvégezni, mint azt írójuk szeretné. A bírálatáról minden esetben értesíti a pályamű küldőjét. Most egyik úr gyorsabban, a másik lassabban végzi ezt. Várjátok türelemmel Testvérek. A megbírált, közlésre javasolt cikkeket magam dolgozom fel és illesztem a könyv megfelelő helyére. Természetes, hogy itt még elhull a fele, de ami megmarad, igazán megérdemli a nyomdafestéket és az elolvasást. Kérlek tehát Benneteket, ne süssétek, mert ezzel csak zavarjátok a munkánkat.

Igen sokak kérdésére üzenem, hogy egy író több cikkkel is szerepelhet. Tehát azok is küldhetnek újabb írásokat, akik már eddig is küldtek.

Hangsúlyozom, hogy a bírálatnál kizárólag csak a cikk irodalmi és tartalmi értéke számít. Protekció nincs és nem is lehet. A beküldési határidőt egyenlőre május 15-ig meghosszabbítjuk.

Mivel könyvünkkel a nagyközönség él állunk, de meg magunk miatt is, úgy hiszem, mindannyian helyeslítek, ha tényleg komoly, értékes munkát adunk csak ki. Főremunkára mi nem vállalkozhatunk. Az *Uj Nemességnek* ujságíró körökben, de a nagyközönség előtt is kitűnő híre van és igazán közmegebecsülésnek örvendő. Ez a megtiszteltetés elismerés pedig kötelez bennünket.

ELIGAZÍTÁS

A MULTKOR MÉRTEM és most újra kérem frónkat, hogy írásaitak mielőtt elküldik, olvassák fel az Egyletben. Így irodalmi munkájuk másokat is írásra késztet és egy kis irodalmi kör alakulhat ki az önképző körökben. Bajtársaik véleményéből azután látni fogják munkájuk értékét is. Ahol ezt megfogadták (Gyöngyös, Marcali, Jászberény, Sümeg stb.) ott tényleg van is irodalmi élet és a beküldött pályaművek is értékesek. Ez mind a Dékán Testvérek ügyszeretetésén és szervezői tehetségén múlik.

LÁTOM A MESTERDALNOK mozgalom haladásán is, hogy a nálunk kitűnően minősített Dékánok Egyletében van igazán élet. A Dékán az Egylet lelke, az Elnök jobbkeze, az egész egyleti élet ügyvezetője. Ha ő tehetséges, rátermett vezető, akkor nincs baj az előfizetéssel, a céhmozgalommal, a mesterdalnokszággal, a hétfői ülésekkel és az Egylet egész működésével. Ugy-e, így van?!

Mindenesetre, nem mindenki egyforma, de minden vezető igyekszik fejlődni, tökéletesedni és ez a fejlődés legelőször a munkáján, az Egyletben látszik meg. Mi éppen a mozgalom érdekében saszszemmel és részrehabilitálás nélkül figyeljük az egyletek munkáját, mert igazi erőnkkel csak így tudunk számot vetni.

AMESTERDALNOK MOZGALOM mintha ellanyhult volna egy kicsit. E héten csak 6 Egylet csatlakozott. Bevalljuk, hogy egyenlőre csak a legkiválóbb Egyletekre számítottunk, azokra, akiknél tényleg nagyvonalú, komoly munka folyik, de eddig még sok helyről hiányzik a jelentés.

MAGYARORSZÁG legnagyobb muzikusait akarjuk felkérni védnököknek, tiszteletbeli mesterdalnokoknak, de csak akkor tehetjük ezt igazán, ha már a mozgalom komoly, országos arányokat öltött. Nagy, óriási nagy propagandaerő van a mesterdalnok gondolatban és a külső, díszes, előkelő egyleti szereplésre ezernyi alkalom. Gondolkozatok csak rajta, meglátjátok, hogy igazam van. De ezt is, mint minden mást, csak az Egyletek ifjúságának közösségi ereje, nemes céhszelleme teremtheti meg.

AMESTERTAGOK, a céhmesterek felkérése és bekapcsolása az egyleti közösségbe szőpen halad. Lám, igazam volt, mind örömmel lett 7.—

pengős előfizetője az Uj Nemességnek is. Párszáz példánnyal máris többet nyomhatunk. Itt természetesen az Elnök Urak személyi várársán mielőtt elsősorban az eredmény, de ha nincs komoly, értékes Egylet a hátuk mögött, bizonyára nem lett volna ilyen könnyű a feladat. Az Országos Elnökség ezúton mond érte hálás köszönetet a különösen tevékenykedő Uraknak, akik (mikor referáltuk az eredményüket) Püspök Urunk véleménye szerint a pasztoráció egyik modern és értékes eszközével éltek.

HUSVÉTI lelkigyakorlataink alkalmával igen sok helyen fordultunk meg az országban. Láttuk, hogy az Egyleti-családhoz igenis húznak és odatartozandónak érzik magukat a helyi iparos Testvérek. A közös szentáldozáshoz családostól járultak és így, ahogy együtt láttuk nemes iparos polgárainkat, megtelt a szívünk reménnyel és bizakodással. Érték, nagy-nagy társadalmi érték a magyar iparosság! Jó ezt tudni itt Pesten, nagyon-nagyon jó.

AHOGYAN A TEMPLOMBA össze lehet gyűjteni, éppúgy lehet havonta az Egylet dísztermébe is vendégül látni. Az egyleti ifjúság adjon ilyenkor lélekemelő, hazafias, az iparos lelkületet fejlesztő, iparos öntudatot nevelő kis előadást. Utána közös vacsorát céhdíszben, úgy ahogy azt a március 15-i Uj Nemességben leírtuk. Az együvértartozás ápolása nélkül nem lehet iparos társadalmi életet élni. Ahol az Egyletek ezt így munkálják, ott erős, szervezett, magasfokú társadalmi életet él, összetartó iparostelepnek örvendhetnek; ott van élet, ott van társadalmi megbecsülés, ott számottevő és tekintélyes az iparos a község életében. A közösség nagy ereje mindenütt csodát művel, új emberekké teszi az embereket. És ne feledjük erre a polgári szervezetszegrő nekünk igazán nagy szükségünk van.

AKÖZSÉG ÉS VÁROS vezető urainak, a közigazgatási és kulturális intézmények vezetőivel a legsürgősebben keressen kapcsolatot az

Egyet vezetősége. Mint „tisztletbeli céhpolgárok”, a megválasztásuk után rendszerint iparos-barátokká, az egyleti nevelés hűséges támogatóivá lesznek. Aki megismeri a mi nemes nevelő tevékenységünket, az feltétlen barátta, segítőtársá válik. Itt megint, — az Egylet kiválósága mellett — az Elnök Urak személyi varázsa, az ifjúság kifelé is megnyilatkozó előkelő, komoly viselkedése jelenthet eredményt. Számtalan városi Egyletünkben a céhek havi célalakomáján a polgármester és a városvezetőség sok tagja foglal helyet. Fehér asztal mellett ismerik meg egymást legjobban és legközelebbül az emberek és ma annyira egymásra vagyunk utalva, hogy bűn elmulasztani a kínálókozó alkalmakat. (Lásd Uj Nemesség március 15-i számát.)

NEM GYÖZZÜK eléggé hangsúlyozni, hogy a helyi lapok szerkesztő Uraival a legbensőségesebb baráti kapcsolatot építse ki a Vezetőség. Kérjük fel az Urakat, hogy kísérik figyelemmel az Egylet életét, munkáját. Irjanak róla szeretettel, megértéssel, nevelő, konstruktív kritikával. Vegyék át az Uj Nemesség egyik-másik cikkét, népszerűsítsék, ismertessék a nagyközönség előtt is az új iparos törekvéseket. Ma a szerkesztőségekben mindenütt kitünő tollú, képzett, mai látókörű újságírók dolgoznak és rögtön meglátják törekvéseink célját és helyességét. De fel kell hívní a figyelmüket, meg kell mutatni munkánkat és be kell kapcsolni tehetségüket, tudásukat a nagy iparos-élelök vérkeringésébe.

HA AZ ITT ELMONDOTTAKAT mind a négyyszáz Egyletünk elvégzi, akkor máris szárnyakat kapott új életünk és a nagyfotosszerű belső egyleti nevelőmunka nemcsak külső támogatókkal gazdagodott. A zárkózott embernek nincs barátja és bárhova megy, mindenütt zárt ajtókat talál. Csak a társadalomban, a közösségben élők, helyesen élő ember boldogul. Így van ez, pontosan az Egylettel is. Ezért a tagok és a Dékánok álljanak mindenkor egy emberként szorosan az Elnökség mellé. Fialat szívűk, lelük tüzevel élésszék az Egylet motorját, hogy mozgó, meleg, szervezett, mai élet legyen az élettelen tepszedés helyén. Ahol fiatalosan, vidáman, mai ütemben folyik az élet, ott esodálatosképpen minden sikerül. Ott boldog az Elnök, boldog az ifjúság, mert egymásra találtak és gyönyörű intézményünk fejlődik, gazdagodik. Házánk, Egyházunk, Nemzetünk és nagy szeretett Iparosságunk javára.

Két levél

Kedves Főszerkesztő Ur!

Lelkünk mélyéig megrázott bennünket „Veszélyben a barátod!” e levele. Nem is gondoltunk arra, hogy mennyire rajtunk áll az Uj Nemesség sorsa és csak most vesszük észre, hogy eddig mennyit mulasztottunk.

Legutolsó gyűléseünkön elhatároztuk, hogy az egylet minden tagja megrendeli az Uj Nemességet. Az összeírás most folyik. A tagok az Uj Nemesség előfizetési díját a tagdíjban fizetik majd be és az egylet küldi a szerkesztőséghez.

Kívánom, hogy továbbra is ilyen kitartással és lelkesedéssel vezesse a „mi barátunk” szerkesztését.

Szeretettel köszönti:

Kovács Sándor
egyházi elnök, Csurgó.

*

UJ NEMESSÉG

Tekintetes Szerkesztőségének

Budapest.

Magyar szívem egész szeretetével köszöntöm a Szerkesztőség minden egyes tagját azért az önzetlen ragyogó munkáért, mellyel íródik az Uj Nemesség minden sora. Talán az egész országban nincs egy másik lap, amely oly bátor harcosa lenne az iparos ügyeknek és amely oly lelkesedéssel nevelné iparos társadalmunkat. Sokszor úgy gondolom, mily nagy kár, hogy csak a legényegyleti tagok olvassák és nem az egész iparos nemzedékünk. Pedig mily sokat lehetne tanulni iparosainknak és hogy ha tanulnának, mennyire fel lehetne emelni abból a sorsból, ahol — szomorú — ma él. De bízva a jó isteni gondviselésben, egyszer majd ennek is eljön az ideje. Addig is oly szeretettel végezzék az önként vállalt munkát és a jó Isten áldása legyen rajta.

Legényegyleti üdvözléssel:

Ludik József jz, Dunaszerdahely.

TESTVÉREK! Megint csak azt mondom, hogy a komoly egyletvezetés legjobb ismertetője a közösségi szellem. Ahol pedig közösségi szellem van, ott a tagok nem zárkóznak el a közösségi kapcsolatok, az Uj Nemesség pártolásától. Kínlódunk, nyavaigunk még mindig, mert nincs elég megértés a tagokban a lapjakkal szemben. Testvér ne engedj, küzdj a lapodért, szerezz új meg új előfizetőt. Meglásd, milyen kihalt lesz az életed, ha egyszer az Uj Nemesség nem jön már el Hozzád.

Pedig mintha egyenesen ezt akarjátok.

Kitüntetett Dékánok

Az Országos Elnöki Tanács teljes elismerését és köszönetét fejezi ki az alábbi Dékán Testvéreknek és részükre az Uj Nemesség felkarolásával és az egylet vezetésben elért kitünő minősítésük jutalmául az Uj Nemesség „diszoklevelet” adományozza. Mint helyi munkatársaknak megengedi az „Uj Nemesség munkatársa” cím és az Uj Nemesség címerének használatát.

Nevüket pedig számontartjuk, hogy mint kiváló mozgalmi szakembereket magasabb beosztásban részesíthessük.

Dékán Testvérek, beirtátok a neveteket az új-nemességi mozgalom aranykönyvébe.

STEIGER JÓZSEF

I. dékán Bonyhád
ÉGI ANTAL

II. dékán Bonyhád

HORVÁTH ISTVÁN

I. dékán Ozora

TAKÁCS IMRE

II. dékán Ozora

KISS GYÖZÖ

I. dékán Tárnok

IFJ. PERGEL JÓZSEF

I. dékán Lepsény

BELLA JENŐ

II. dékán Cegléd

SCHREK JÓZSEF

I. dékán Kőszeg

ODONITS MIKLÓS

II. dékán Kőszeg

VIHART LAJOS

I. dékán Mezőtúr

KÁRASZ ISTVÁN

I. dékán Paks

RUFF JÁNOS

II. dékán Paks.

A kitüntetettek névsorát következő számunkban folytatjuk.

Híreket ezután havonta egyszer, a 15-i számokban adunk. A híryanagok lapzártá minden hónap tizedike. Az ezután érkező hírek csak egy hónap múlva jelenhetnek meg.

Kérjük kedves előfizetőinket, hogy hátralekös díjaikat küldjék be a kiadóhivatalnak.

Az Uj Nemesség éted él!

Kiadja: az Orsz. Központi Katolikus Legényegylet, Budapest, VII., Rotenbiller-utca 20—22.

Felölös szerkesztő és felölös kiadó:
vitéz PINTÉR JÓZSEF.

vargyasi Máté Ernő nyomdája, Bp., VIII., József-u. 61. Telefon: 139—259.